

سُلطان قُطبُ الدِّینِ اَیْبِک

سُلطان قُطبُ الدِّینِ اَیْبِک مثل محمد بن قاسم و سُلطان محمود غزنوی و سُلطان شهاب الدِّین غوری از بتیانگزاران معنوی پاکستان است۔ اوہ قرنہا پیش، در سال ۱۱۸۶/۵۶۰۷ء در لاهور فوت کرد۔ مزار وی در کنار بازار معروف لاهور بہ نام "انار کلی" قرار داد۔

سُلطان قُطبُ الدِّینِ اَیْبِک موسس خانوادہٴ غلامان و سلطنت لاهور بود۔ وی غلامِ امام فخر الدِّین ابوحنیفہ ثانی بود کہ در نیشاپور زندگی می کرد۔ قُطبُ الدِّین علومِ متداولہ و فنونِ نظامی را آموخته بود۔ بہ قرائت قرآن علاقهٴ زیاد داشت و بہ لقب "قرآن خوان" معروف شدہ بود۔

سُلطان شهاب الدِّین غوری وی را پسر خواندہ خود قرار دادہ بود۔ غوری در سال ۱۱۸۱/۵۶۰۲ء شہید شد۔ بعد از شہادت وی، سُلطان قُطبُ الدِّین اَیْبِک در لاهور سریر آرای سلطنت گردید و قرآن و سنت را دستورِ اساسی کشورش قرار داد و با عدل و داد فرمانروائی کرد۔

ایبک از سلاطین با شجاعت و گرم بود۔ در سخاوت نظیری نداشت۔ کمترین بخشش او صد ہزار روپیہ بود۔ بہ همین علت مردم اورا "لک بخش" یعنی "بخشندهٴ صد ہزار" می گفتند۔

"قُطب مینار" دہلی بنا کردہ وی است۔ او مؤسس مسجد "قُبۃ الاسلام" نیز بودہ است۔ معاصر باخواجہ معین الدِّین چشتی و خواجہ قُطبُ الدِّین بختیار کاکی بود و با آنها ارادت تمام داشت۔

چوگان بازی را خیلی دوست می داشت۔ در حال بازی از اسب بہ زمین افتاد و بر اثر آن فوت کرد۔ داماد سُلطان شمس الدِّین التتمش مقبرہ ای برآمد فنش احداث گردانیدہ بود کہ

در سالہای اخیر باز سازی شدہ است۔

(پروفیسور ڈکتر آفتاب اصغر)

فرہنگ

بُنیا نِگار	:	(بنیان گذاشتن: بنیاد رکھنا..... اسم فاعل) بانئی۔
قرنہا	:	(قرن کی جمع) صدیوں۔
مؤسس	:	بانئی۔
عُلومِ مُتداولہ	:	مُروجہ علوم۔
نظامی	:	فوجی۔
پسر خواندہ	:	منہ بولا بیٹا۔
دستورِ اساسی	:	بنیادی قانون، آئین۔
احداثِ گردانیدہ بود	:	اُس نے تعمیر کرایا تھا۔
باز سازی شدہ است	:	اُس کی تعمیر نو ہوئی ہے۔

تمرین

- ۱۔ ایبک غلام کہ بود؟
- ۲۔ علت فوت کردن وی چه بود؟
- ۳۔ وی کدام شهر را پاتیخت خود قرار داده بود؟
- ۴۔ مزار سلطان قطب الدین ایبک کجا است؟
- ۵۔ مقبرہ وی را کہ احداث کرد؟
- ۶۔ مندرجہ ذیل الفاظ کے مترادف/ہم معنی الفاظ لکھیے
مؤسس۔ معروف۔ مزار۔ سلطان۔ علت۔
- ۷۔ نیچے دیے گئے الفاظ پر اعراب (زیر، زیر، پیش) لگائیے۔
معنوی۔ متداولہ۔ قرنہا۔ فنون۔ احداث۔
- ۸۔ خالی جگہیں پُر کیجیے:
۱۔ غوری در سال شہید شد۔
۲۔ ایبک در لاہور سریر سلطنت گردید۔
۳۔ ایبک از سلاطین شجاعت و کرم بود۔
۴۔ قطب مینار دہلی بنا کردہ
۵۔ جوگان بازی را خیلی دوست
.....